④JE MAINTIENDRAI

DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XIX. ZATURDAG den 15den OCTOBER, 1831. N. 41

Gedrukt en Zaturdag's morgens uitgegeven ter Drukkery voor Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden, door De Wed. WILLIAM LEE.

WY Jonkheer Mr. ISAAC JOHANNES RAMMELMAN ELSEVIER, Directeur ad-interim over de kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba, Bevelhebber over de Land en Zeemagt en de Gewapende Burgermagt op dezelve, &c. &c. &c.

Allen den genen die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Gelet op artikels 19 en 20 van het reglement op het burgerregt in de Nederlandsche West-Indische Bezittingen, goedgekeurd bÿ Zÿner Majesteits besluit van den 3den Maart 1831, No. 69, en vervat in de publicatie van Zÿne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, gearresteerd den 25sten Julÿ deszelven jaars en waaraan bÿ onze publicatie van heden publiciteit is gegeven.

Mitsgaders gelet ook op art. 5 der publicatie van den Gouverneur Generaal voormeld, mede gearresteerd den 25sten Julÿ dezes jaars, houdende bepalingen voor zoo veel Suriname betreft, van den termÿn tot het doen der inschrÿving in het burgerregister, overeenkomstig art. 5 van het reglement op het burgerregt; zoo mede voorschriften wegens de te dien einde te doene aangiften; bÿ welk voormeld 5de artikel de Gezagvoerders op de Nederlandsche West-Indische eilanden, elk voor zoo veel betreft de [illegible] kolonie, belast worden met de toepassing der voorschriften van de evengemelde publicatie, met vrÿlating evenwel aan dezelve gezagvoerders, om zoodanige wÿzigingen en veranderingen daarin te maken, als de omstandigheden van elk dier eilanden mogten vereischen; onderworpen evenwel aan de nadere goedkeuring van den Gouverneur Generaal.

En willende de bedoelde voorschriften op deze kolonie toepassen.

Zoo is het dat wÿ hebben goedgevonden en verstaan, onder nadere goedkeuring van Zÿne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, te bepalen, gelÿk bepaald wordt bÿ deze:

1. Het register van burgerschap voor deze kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba, zal gehouden worden door den Secretaris van het Hoofd-Bestuur, door wien ook alle bewÿzen van inschrÿving zullen worden geteekend, ten zÿ by ziekte of afwezigheid van den gemelden Secretaris, in welk geval die bewÿzen zullen kunnen geteekend worden door een der Commiesen ter Hoofd Secretarÿ door den Secretaris te kwalificeren, met kennisgeving aan het publiek, en welke Commies voor het door hem onderteekend bewÿs zal verantwoordelÿk zÿn.

2. De termÿn tot het kosteloos doen bewerkstelligen der inschrÿving in het burgerregister, voor zoodanige personen als zÿn opgenoemd in het 5de artikel van het gemelde reglement, en die in de termen vallen van ingeschreven te worden in hetzelve register hetwelk, krachtens het hiervoren aangehaalde artikel 19 ter Hoofd-Secretarÿ van deze kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba moet worden aangelegd, wordt gesteld op den tÿd van een jaar, te rekenen sedert den 1sten der aanstaande maand November, binnen welken tÿd de belanghebbenden gehouden zullen zÿn, om hunne inschrÿving in het burgerregister voormeld te doen plaats hebben, alzoo na verloop van dien termÿn, de inschrÿving wel, edoch niet kosteloos zal kunnen geschieden.

3. De aanvragen om in het burgerregister te worden ingeschreven, zullen schriftelÿk moeten geschieden en ter Algemeene Secretarÿ ingezonden worden.

4. De voormelde aanvragen zullen moeten inhouden als:

1. Voor zoodanige personen dewelke op de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba woonachtig zÿn.

a. De namen en voornamen van de genen die verlangen te worden ingeschreven.

b. Waar en wanneer dezelve zÿn geboren.

c. Wanneer zÿ in de kolonie zÿn aangekomen.

d. Opgaaf van derzelver laatste woonplaats buiten de kolonie vóór hunne aankomst aldaar.

e. Of zÿ zÿn gehuwd of ongehuwd, weduwenaars of weduwen.

f. Ingeval het echtelieden zÿn, alsdan de naam en voornamen van de vrouw.

g. Of er kinderen in leven zÿn? en zoo ja derzelver namen, geboortedag en de plaats waar dezelve geboren zÿn, en of dezelve zich actueel in de kolonie bevinden.

h. En, eindelÿk: de opgaaf krachtens welke paragraaph, van het opgenoemde 5de artikel de [illegible] zÿn, om kosteloos in het burgerregister te worden ingeschreven.

2 Voor zoodanige personen dewelke niet op Curaçao woonachtig, krachtens § *f.* van het hiervoren aangehaalde 5de artikel, aanspraak op het burgerregt kunnen maken.

a. De namen en voornamen derzelve.

b. Waar en wanneer dezelve zÿn geboren.

c. Woonplaats buiten de kolonie op het tÿdstip der inschrÿving in het burgerregister.

d. Omschrÿving der onroerende goederen in deze kolonie gelegen, op grond waarvan de inschrÿving in het burgerregister wordt verlangd.

e. Welk hun aandeel is in dezelve onroerende goederen.

Zullende formulieren van de opgaven ter Algemeene Secretarÿ verkrÿgbaar zÿn tegen betaling van twintig cents voor elk biljet, ten behoeve van den ambtenaar met het houden van het register belast en die dezelve voor eigen rekening zal moeten doen drukken, terwÿl de invulling daarvan duidelÿk zal behooren te geschieden en vooral de namen leesbaar en voluit geschreven worden, tot voorkoming van alle verwarring in het burgerregister, waardoor anderszins eenige inschrÿving in hetzelve register welligt aan den belanghebbende niet zal kunnen te stade komen

5. De bewÿzen van inschrÿving zullen ter Algemeene Secretarÿ verkrÿgbaar zÿn van den achtsten dag af aan der maand volgende op die waarin de aanvragen aldaar zÿn ingeleverd, tegen betaling van twintig cents als drukloon voor elk bewÿs, ten behoeve van den vorengemelden ambtenaar, dewelke het uur tot afhaling der bewÿzen zal bepalen en in de Curaçaosche Courant bekend maken.

Gearresteerd op Curaçao den 13den October 1831, het 18de jaar van Zÿner Majesteits Regering.

(w. g.) RAMMELMAN ELSEVIER.

Ter ordonnantie,

(w. g.) W. PRINCE, Sec.

Gepubliceerd binnen het Fort Amsterdam en in de Willemstad op Curaçao dato ut supra.

(w. g.) W. PRINCE, Sec.

WY Directeur ad-interim in Rade van Policie over de kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba, &c. &c. &c.

Allen den genen die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Gelet op art. 4 der publicatie van den Gouverneur Generaal in Rade, gearresteerd den 29sten Julÿ dezes jaars en houdende vaststelling der leges en emolumenten, welke verschuldigd zullen zÿn voor het inschrÿven in de burgerregisters, van personen in art. 7 van het reglement op het burgerregt opgenoemd; mitsgaders voor de brieven van admissie *in forma* te verleenen, overeenkomstig art. 16 van hetzelve reglement, bÿ welk aangehaald artikel aan de respective Hoofdbesturen op de Nederlandsche West-Indische eilanden is opgedragen, om de, krachtens de vorengemelde artikels des voorzeiden reglements, verschuldigde leges en emolumenten, onder nadere approbatie van den Gouverneur Generaal, zoodanig te regelen als de omstandigheden vorderen en oorbaar geacht wordt.

En willende bÿ het in werking brengen in deze kolonie, van het voormelde reglement op het burgerregt, vervat in de publicatie van den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West Indische Bezittingen, gearresteerd den 25sten Julÿ dezes Jaars, vast stellen, de hiervorenbedoelde leges en emolumenten welke alhier zullen verschuldigd zÿn, en wel zulks overeenkomstig de in de vorengemelde publicatie van den Gouverneur Generaal in Rade voorkomende bepalingen, dewelke ten aanzien dezer kolonie als doelmatig kunnen gehouden worden.

Zoo is het dat wÿ goedgevonden hebben, onder nadere goedkeuring van Zÿne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West Indische Bezittingen te bepalen, gelÿk bepaald wordt bÿ deze.

1. Voor het toestaan van het verzoek van zoodanige personen als in artikel 7 van het reglement op het burgerregt worden opgenoemd, om autorisatie op den ambtenaar met het houden van het burgerregister belast, ten einde in dat register ingeschreven te worden en voor het verleenen van brieven van admissie tot het burgerregt in forma, krachtens het 16de artikel des evengemelde reglements, zal ieder belanghebbende moeten betalen, te weten:

	Leges.	*Emolumenten.*
Voor het toestaan van het verzoek tot inschrÿving	*f* 10.00.	*f* 5. 00.
Voor het verleenen van brieven van admissie tot het burgerregt	„ 30.00.	„ 20. 00.

In beide gevallen buiten en behalve de gewone leges en emolumenten op het indienen van verzoek schriften vastgesteld.

Zullende de brieven van admissie tot het burgerregt in forma moeten geschreven zÿn op een zegel van *f* 10. edoch, voor het inschrÿven derzelve in het burgerregister en het uitreiken van bewÿs daarvan, overeenkomstig het 22ste artikel van het meergemelde reglement, zal er niets anders betaald worden dan alleen de drukloonen van het af te geven bewÿs van inschrÿving.

2. Behalve de verzoekschriften genoemd in artikel 6 van het reglement voormeld, en welke krachtens dat artikel op ongezegeld papier kunnen worden geschreven, en die mitsdien ook uit dien hoofde bÿ deze

van leges en emolumenten worden vrygesteld, zullen by alle andere rekwesten tot het burgerregt betrekking hebbende, of uit het reglement deswege voortgevloeid of zich daarop grondende, moeten worden geobserveerd de bestaande of nog te emaneren verordeningen betrekkelyk het zegelregt, de leges en emolumenten.

Gearresteerd op Curaçao den 13den October 1831, het 18de jaar van Zyner Majesteits Regering.

De Directeur ad-interim in Rade voormeld,

(w. g.) RAMMELMAN ELSEVIER.

In kennis van mÿ,

(w. g.) W. PRINCE, Sec.

Gepubliceerd binnen het Fort Amsterdam en in de Willemstad op Curaçao dato utsupra.

(w. g. W. PRINCE, Sec.

Algemeene Secretary Curaçao den 14den October 1831.

DE Secretaris van het Hoofd Bestuur brengt by deze ter kennis van het publiek, dat, ten gevolge der daartoe door den HoogEd. Gestr. Heer Directeur dezer kolonie verleende autorisatie, de Commis ter Algemeene Secretary de Heer H. Kikkert door hem gekwalificeerd is om by ziekte of afwezigheid van hem Secretaris, de bewyzen van inschryving in het Burgerregister te onderteekenen; voorts dat de bedoelde bewyzen, op de dagen ter afgifte daarvan by publicatie bepaald ter Algemeene Secretary zullen verkrygbaar zyn van 10 tot 12 ure, en eindelyk dat dagelyks zon- en feestdagen uitgezonderd, op de voormelde uren, ter gemelde Secretary zullen te verkrygen zyn de gedrukte formulieren van aangifte om in het Burgerregister te worden ingeschreven, terwyl de inlevering daarvan mede dagelyks, van 9 tot 2 ure zal geschieden.

BEKENDMAKING.

Secretarie van het Gemeente-Bestuur, den 6den October 1831.

DE genen, dewelke hunne tonnegelden over het loopende Jaar als nog niet hebben betaald, zoo mede alle dezulken, welke uit eenigen anderen hoofde aan het Gemeente-Bestuur schuldig zyn, worden ten laatsten male aangemaand om hunne rekeningen te komen aanzuiveren, aangezien dezelve by het einde dezer loopende maand, zonder onderscheid van welken aard, ter geregtelyke invordering aan den bevoegden ambtenaar zullen worden overgegeven.

De Ontvanger van het Gemeente-Bestuur,

I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

BEKENDMAKING.

Secretarie van het Gemeente-Bestuur, den 14den October 1831.

HET Gemeente-Bestuur dezes Eilands, brengt ter kennis van en gelast by deze aan alle Broodbakkers dat de Brooden voor de volgende week te bakken het gewigt zullen moeten houden van 21 Oncen voor 15 Centen; terwyl de Fransche Brooden EenOnce minder zullen kunnen wegen, op pœne als by publicatie van den 16den Maart 1824 is bepaald.

Van wege het Gemeente-Bestuur voornoemd,

De Secretaris van hetzelve,

I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

BEKENDMAKING.

Secretarie van het Gemeente-Bestuur, den 7den October 1831.

HET Gemeente-Bestuur dezes Eilands, doet by deze aan alle Vleeschhouwers kennis geven, dat de pryzen van Versch Vleesch voor de loopende maand October zyn bepaald als volgt:

Ossen Vleesch op niet hooger dan 30 Centen per pond.

Schapen of Lams Vleesch op niet hooger den 25 Centen per pond.

Kabrieten en Varkens Vleesch en Schilpad op niet hooger dan 20 Centen per pond en gelast hun verder zich daaraan te houden op pœne als by de wet is bepaald.

Van wege het Gemeente-Bestuur,

De Secretaris van hetzelve,

I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

TE KOOP.

DE Plantagien Savonet, Zorgvlied en de Papayethuyn, benevens het Perceel de Coraal, allen met een behoorlyk Inventaris voorzien, gelegen in het 1ste District der West Divisie; als mede een Huis en Erf gelegen aan de Overzyde dezer haven en een ditto gelegen op Pietermaai. Voor verdere informatien vervoege men zich by

M. E. VAN DER DYS.

Den 14den October 1831.

CURACAO.

Vaartuigen in en uitgeklaard sedert onze laatste.

INGEKLAARD—OCTOBER.

8.	golet Florencia, Miserol,	Guaranal
10.	bark Fanny, De Haseth,	Bonaire
	golet Abeona, Evertsz,	dito
11.	bark Margaritha, Buelta,	Coro
	golet Casualidad, Chirino,	dito
14.	bark Joseph Burton, Chalmers,	Trinidad
	golet Billow, Weber,	New York

UITGEKLAARD—OCTOBER.

11.	bark Fanny, De Haseth,
	golet Florencia, Miserol,
13.	—— Geertruida, Levy,
	—— Abeona, Evertsz,

Gisteren is binnen deze haven met schade aangekomen de Britsche bark Joseph Burton, welke op den 5den dezer van Trinidad is vertrokken met bestemming naar St. Thomas. De kapitein, H. G. Chalmers verhaalt dat zyn vaartuig op den 9den een lek bekomen heeft.

Wÿ hebben getracht van hem eenig narigt te verkrygen over den toestand van zaken in Europa, doch byna niets stellig weet hÿ te verhalen; alleenlyk dat de Engelsche vloot onder Admiraal Coddrington, vóór de Schelde lag; en dat al de Londensche Couranten (van welke hÿ de dagteekening niet weet,) overeenstemmen, dat er geen oorlog zal zyn, wyl het een zeer gewaagd stuk voor Holland zoude zyn, om tegen Belgie, Engeland en Frankryk oorlog te voeren; zoo besloten die couranten gevolgelyk dat de zaken tusschen Holland en Belgie met onderhandelingen zullen afgemaakt worden. Pruissen zoude geweigerd hebben Holland tegen de dreigende overmagt der Engelschen en Franschen te beschermen, doch aan Rusland heeft het, zyne hulpe tegen de reeds bezwykende Polen toegezegd; en Frankryk zal de Polen bystaan.

Wÿ willen hopen dat deze nieuwe onderhandelingen niet zoo lang zullen uitgerekt worden als het Kongres van Londen.

Alles loopt gansch wonderlÿk te zamen. Rusland die geene hulpe noodig heeft, zal geholpen worden; en de Franschen die bÿ de Polen niet komen kunnen, zullen hulpe verleenen; [illegible] geen oorlog zal zyn.

Wÿ vernemen dat in eene Nieuw-Yorksche Courant, de Courier der Vereenigde Staten van den 30sten Julÿ, een berigt staat wegens de schikking welke tusschen Frankrÿk en Haÿti gevonden is.

Haÿti zal dit jaar nog in kontanten betalen eene som van omtrent 900,000 franken en vervolgens alle jaren 4,800,000 franken met den interest, tot de volle voldoening toe der 90,000,000, zÿnde het saldo van de bedongene schadeloosstelling; daarentegen moeten de Fransche schepen, een of twee pct. meer boven de vÿf pct. inkomende regten, welke zÿ tot nu toe betaald hebben, betalen.

Met de aankomst van de Amerikaansche schoener Billow, hebben wÿ Nieuw-Yorksche Couranten ontvangen loopende tot den 12den September, behelzende Londensche berigten slechts tot den 3den Aug.

Behalve hetgeen wÿ uit deze Couranten voor dit nummer getrokken hebben, vindt men nog vele byzonderheden over den toestand van den oorlog tusschen Polen en Rusland, welke wÿ wegens gebrek aan tÿd niet hebben kunnen overnemen; alles wat men uit die berigten kan opmerken, is dat de Polen zich in eenen zeer neteligen toestand bevinden.

De Koning der Franschen heeft op den 24sten Julÿ de kamers met eene aanspraak als naar gewoonte geopend. Sprekende van de Nederlanden, zeide hÿ:—"Het Koningrÿk der Nederlanden gelÿk als het bÿ de traktaten van 1814 en 1815 was daargesteld, heeft opgehouden te bestaan. De onafhankelÿkheid van Belgie en deszelfs afscheiding van Holland, zÿn door de mogendheden erkend. De koning van de Belgen zal geen deel hebben in het Duitsche bondgenootschap. De opgerigte fortressen om Frankrÿk te bedreigen en niet om Belgie te beschermen, zullen geslegt worden. (Luid gejuich). Eene door Europa weder daargestelde onzÿdigheid en de vriendschap van Frankrÿk zullen onzer naburen eene onafhankelÿkheid waarborgen, van welke wÿ de eerste steun waren."

De volgende week zullen wÿ deze aanspraak in haar geheel geven.

UITTREKSELS UIT NIEUW YORKSCHE COURANTEN.

Nieuw York, Sept. 7.

De Hollandsche nieuwspapieren behelzen het officieele antwoord gegeven door den Koning van Holland op de preliminairen voorgesteld door het Kongres van Londen. Dit antwoord is zeer lang, maar het is niet noodig al de byzonderheden welke in hetzelve opgegeven worden, nopens de verscheidene punten, waarover beredeneerd is geworden, aantehalen. De voornaamste tegenwerpingen van Z. M. zÿn de bepalingen omtrent Luxemburg en de vereffening der schulden. Betrekkelÿk Luxemburg zegt Zÿne Majesteit:—"Dat Hertogdom behoort aan het Huis van Nassau, door een byzonder regt; het maakt en *zal blyven uitmaken* een gedeelte van het Duitsche bondgenootschap."

Aan het einde van het antwoord zal men opmerken dat de Koning in eenen zeer gezagvollen en ondubbelzinnigen toon spreekt:—"Sedert den aanvang der Belgische omwenteling, heeft de Koning nimmer opgehouden blÿken te geven van zÿne begeerte om mede te werken ter behoudenis van den algemeenen vrede; maar Zÿne Majesteit kan zich niet vereenigen met het beginsel dat vrede zal behouden worden ten kosten der eere en welvaart van Holland alleen; zoodanig beginsel strÿdt met zÿne regten en met zÿne waardigheid en met de belangens en de volkomenheid van den algemeenen vrede zelve, welke, verre van daardoor eene vastheid te verkrÿgen, zeer wankelend zal worden, door eene aan de wetten gehoorzame en aan de instellingen getrouwe natie opteofferen aan een volk dat alle maatschappelÿke banden verbroken heeft en de regten van anderen niet eerbiedigt. DeKoning vertrouwt te veel op de vriendschap en de verlichte staatkunde van zÿne bondgenooten, om zich niet te vleijen dat zÿ met hem dezelfde gevoelen koesteren. Het is noodeloos hier aantemerken dat het behoud van den vrede in Europa niet van Belgie alleen afhangt, en dat de verpligting waarin de Koning mogt [illegible] wapens billyke voorwaarden van scheiding te verkrÿgen, tot die crisis mag leiden, welke de wÿze en menschlievende pogingen der mogendheden zoeken af te keeren.

"Betrekkelÿk de keuze van eenen Souverein voor Belgie, verwÿst de Koning tot de verklaring der vÿf boven in de 12de en 19de Protocols, namelyk dat naar hun gevoelen de souverein van dat land zelve en door deszelfs persoonlÿken stand voldoenend moet zÿn voor de veiligheid der naburige staten; tot welk einde bÿ zonder voorbehoud of onderscheiding de in de elfde en twaalfde protocols gemaakte schikkingen moet aannemen en het vreedzame genot derzelven aan de Belgen verzekeren. Ten gevolge van deze verklaring, welke door des Konings aanneming der grondslagen van de scheiding, nedergelegd in het 12de protocol, eene verbintenis voor hem geworden is, kan Zÿne Majesteit, ingeval een vorst voor den troon van Belgie mogt benoemd worden en van denzelve zonder vooraf de gemelde bepalingen aantenemen, bezit neemt, zoodanig vorst niet anders dan als geplaatst in eenen vÿandelÿken staat met hem en als zÿn vÿand aanmerken."

BELGIE EN HOLLAND.

De Hollanders schÿnen druk bezig te zÿn om zich te bereiden tot een oorlog tegen Belgie, en de andere mogendheden zullen moeite hebben om denzelven voortekomen. Intusschen maakt Leopold zich bÿ het volk bemind met zÿne reize door de provintien. Op den 28sten Julÿ was hÿ te Antwerpen aangekomen, alwaar hÿ luisterlÿk ontvangen werd. Hÿ ontving een hartig addres ter zÿner verwelkoming, waarop hÿ een toepasselÿk antwoord gaf; in den avond bezocht hÿ de schouwburg en op den volgenden morgen nam hÿ de troepen in oogenschouw. Z. M. schÿnt bÿ alle volksklassen bemind te willen zÿn. Hÿ heeft te voren zÿn voornemen te kennen gegeven om eene katolÿke vrouw te trouwen en zÿne kinderen in de katolÿke godsdienst te laten opbrengen.

Aan het Philharmonieke gezelschap van Gend, dat bÿ hem *en corps* verschenen was, zeide hÿ:—"Ik bemin niet slechts de muziek, maar ik ben zelf een muzikant; en

het is mÿne wensch dat te Brussel een prachtige opera zoude opgerigt worden, alwaar zoo ver zulks my betreft, aan de kunsten geene aanmoediging zal ontbreken."

De Belgen ergeren zich over dat gedeelte der aanspraak van den Koning van Frankryk, alwaar gezegd wordt, dat de fortressen van Belgie, welke als schutsmuur tegen Frankrÿk opgerigt werden, zouden geslegt worden; en het Belgische gouvernement heeft officieellÿk verklaard, dat over dat onderwerp niet verhandeld was, en dat die clausule niet uitgedrukt staat in de voorwaarden welke hetzelve heeft aangenomen.

HET HUWELYK VAN DEN KONING LEOPOLD.

Brussel, Julÿ 25.—Volgens berigten zullen de schikkingen voor het huwelÿk van Leopold een aanvang nemen. De gekozene Koningin van Belgie is Princes Maria van Frankrÿk.

BELGIE.

(Uit de *Observer* van den 31sten July.)

De uitgelatenheid van de Belgen by de aankomst van hunnen gekozen Koning, is nog niet over. Bals, revuen en publieke processien volgen elkander op in geregelde order. Op den 28sten is zyne Majesteit vertrokken naar zyne reize door de provintien, om zyne legers in oogenschouw te nemen, en op den 7den Augustus keert hy naar Brussel terug met oogmerk om de groote vreugde bedryven welke als dan aanvang zullen nemen, by te wonen; ten zy de Koning van Holland volharde in de weigering om zyn regt op de kroon te erkennen en dan zal hy in het veld moeten trekken ter zyner eigene verdediging. Het gerucht dat de Koning van Holland zoodanig voornemen heeft is gedurende deze week, alhier zeer algemeen geweest; en het berigt der wapenschouwing van zyne legers en zyne aanspraak aan hen, doet gelooven dat hy eene geneigdheid heeft om de Belgen aantevallen, of dat hy daartoe door anderen aangespoord wordt.

Men verhaalt dat zyne krygsmagt omtrent honderd duizend man beloopt, allen in den besten toestand; en de pogingen welke hy aangewend heeft om eene geldleening te doen, begunstigen zekerlyk het berigt, dat hy zich niet zoo gemakkelyk aan de bepalingen der Protocols zal onderwerpen en het beste gedeelte zyner domeinen verliezen.

Intusschen heeft Koning Leopold zyne ministerie gevormd; het bestaat als volgt:—De Meulenaere voor buitenlandsche zaken; Osy voor finantie; Ralkem voor justitie. Dufailly en Sauvage, de ministers van oorlog en van binnenlandsche zaken, blyven. Hunne geneigdheid ten opzigte van vreemde staatkunde is nog niet bekend. Alle vredebreuk tusschen de Belgen en de Hollanders is zeer te vreezen, want schoon dat de mogendheden oogenschynelyk alles te zamen gewerkt hebben ten opzigte van Belgie, lydt het echter geen twyfel, dat zoo wel Pruissen als Rusland beiden, die schikkingen afkeuren en zouden gaarne van iedere gelegenheid gebruik willen maken om dezelven omverre te werpen.

HOLLAND.

Breda, July 25.—De wapenschouw gehouden op den 23sten dezer door den Koning over de troepen, gaf Zyne Majesteit eene gelegenheid om zich bekend te maken met den geest, welke het gansche leger bezielt.—Onder de omstandigheden welker byzonder aandacht verdienen, zyn de volgende:—

" Na dat de Koning en de Prins van Oranje naar 's Hertogenbosch vertrokken waren, verzamelde Z. K. H. Prins Frederik de hoofd officieren vóór de tent van den Prins van Saxe Weimar; staande in het midden van een' kring, gevormd door het grootste gedeelte der officieren, bevelhebbers der troepen, welke door Z. M. in den morgen, in oogenschouw zyn genomen geworden, zeide Z. K. H., dat Z. M. hoogst tevreden was, met de goede vertooning der troepen en inzonderheid met den geestdrift, welken zy aan den dag gelegd hebben en de herhaalde blyken van getrouwheid en verkleefdheid welke Zyne Majesteit in den morgen ontvangen heeft.

" Het oogenblik is misschien zeer naby Myne Heeren, " voegde de Prins er by," waarop Zyne Majesteit in de gelegenheid zal gesteld zyn om van dezen geestdrift en van die begeerte om den vyand tegen te gaan, gebruik te maken, om met de degen in de hand, de regten van Holland te verdedigen. Zoo het vereischt wordt om de degen uittetrekken, vertrouwt Z. M. dezelfde bewyzen van verkleefdheid en getrouwheid by de legers te zullen vinden."

Deze weinige, doch met merkbare aandoening uitgesprokene woorden, maakten een diepe indruk op de al de aanwezenden en tranen kwamen uit de oogen van onze oude dapperen. Generaal Van Geen bedankte toen Z. K. Hoogheid uit naam van de aanwezende officieren, voor de vleijende lofspraak welke hy hun in naam van Zyne Majesteit gedaan heeft en voegde met geestdrift er by:—" Dat Zyne Majesteit in zyne verwachting niet teleur gesteld zal worden, dat hy den Prins verzocht om aan Z. M. de gevoelens van het leger uittedrukken; dat allen, indachtig aan den eed van getrouwheid, zich wederom by deze gelegenheid toewyden aan de zaak van den Koning en van het vaderland, en zyn bereid om hun bloed voor die zaak te storten. Uwe Koninklyke Hoogheid mag den Koning verzekeren dat geen duim gronds zal verloren worden, zonder met bloed te zyn gekocht. Wy zweren het! Toen nam elk een den hoed af en met opgeligte handen herhaalden zy: Wy zweren het.—Welke woorden als een elektriek vuur, door al de gelederen van het leger vloeiden.

De Prins was in dat oogenblik te zeer aangedaan dan dat hy kon antwoorden, maar herstelde zich weldra en bekende zyn leedwezen dat Zyne Majesteit niet tegenwoordig was, om ooggetuige er van te zyn, doch dat hy hem dienzelfden avond nog de byzonderheden van dit aandoenlyk schouwspel zoude mededeelen.

Zyne Majesteit en de Prinsen worden morgen wederom alhier verwacht, waarna zy naar Bergen op Zoom zullen vertrekken.

Geschiedkundige Toelichtingen over den oorsprong der omwenteling in Spaansch Amerika.

(*Vervolg en Slot van onze laatste.*)

De hoop op eenen krachtdadigen bystand van de zyde van het kabinet van St. James ontleende ten deele hare kracht uit het bekend worden van het beruchte plan van den minister William Pitt, die de West-Indische kolonien vry en onafhankelyk hebben wilde; en deels ook uit de bevelen, welke de Britsche minister van kolonien (Daindas) in het jaar 1797 aan den gouverneur van het eiland Trinidad, sir Thomas Picton, deed toekomen, in welke hy den gouverneur den stelligen last opdroeg, de Venezuelers van alles te voorzien, indien zy zich als vry en onafhankelyk wilden verklaren. Deze instructien werden van het eiland Trinidad afgezonden, doch zy bleven zonder de bedoelde uitwerkselen. Zelfs werden zy, tot aan de omwenteling in Caracas (1810) vergeten, als wanneer de nieuwe Junta, dezer omstandigheid indachtig wordende, Don Louis Lopez Mendes en Simon Bolivar naar Londen afvaardigde om bystand te vragen. Maar het Britsche ministerie rigtte niets uit. Integendeel zond het bevelen aan de Gouverneurs in West-Indie, om de gestrengste onzydigheid tusschen Spanje en deszelfs kolonien in acht te nemen, zoo lang de nieuwe regering in den naam en op last van Koning Ferdinand handelen zoude. Het ontwerp van Pitt, om de West-Indische kolonies, die niet aan Engeland behoorden, vry en onafhankelyk te maken, was verderfelyk en vreesselyk. Aangezien het groot aantal slaven en kleurlingen, die spoedig meester van het land hadden kunnen worden, is het blykbaar, dat het doel van zyn ontwerp niet was den bewoneren des vasten-lands vryheid en onafhankelykheid te geven, maar wel om het land te verderven. Iets dergelyks werd later op St. Dominge bewerkstelligd, waaraan het Britsche gouvernement een dadelyk aandeel nam. De ondergang van West-Indie zoude merkelyk tot den wasdom der uitgebreide Britsche kolonien in West-Indie bygedragen hebben. Zoodanig waren echter de daadzaken op welke de bevorderaars der onafhankelykheid in Spaansch-Amerika hunne vurige hoop-verwachtingen op Engelands ondersteuning bouwden.

Na dat Ferdinand den troon van Spanje had bestegen (1814) sloot de Prins-regent van Engeland met hem een tractaat, by hetwelk formeel werd vastgesteld, " dat zyne koninklyke Hoogheid in de hoop, dat de Koning van Spanje met de kolonien zich zoude bevredigen, beloofde, den opstandelingen geene de minste ondersteuning te zullen verleenen, en de grootste zorg te zullen aanwenden dat zulks ook door geenen zyner onderdanen zoude kunnen geschieden."

Na de aardbeving in Caracas (1812) verlieten vele inweners Venezuela, en scheepten zich, in zulk eene haast en verwarring in, dat zy zelfs het tot levens onderhoud noodwendigste vergaten. De britsche gouvernementen in West-Indië lieten hun ook zelfs niet de geringste hulp toekomen. Velen kwamen van honger om het leven. Het congres der vereenigde staten, van hunnen hoogst treurigen toestand onderrigt, spoedde zich, de noodige bevelen tot hunne verzorging te geven, en reddo daardoor nog de uit hongersnood en ellende overgebleven.

Des-ongeacht talmden nog steeds de Spaansche Amerikanen in de hoop op ondersteuning van zyde des Britschen gouvernements. Buenos Ayres zond in 1814 Don Manuel Sareta, zoo als ook het congres van Nieuw-Grenada Don Thomas Maria del Real, naar Londen, met behoorlyke volmagt en met het bevel om een, uitsluitend ten voordeele van Engeland ontworpen, Handelstractaat voor twintig jaren te sluiten. Alles was vergeefsch.—De afgevaardigde Real poogde herhaaldemalen, een byzonder gehoor by den minister van buitenlandsche zaken te verkrygen, doch werd niet toegelaten. De geheele zending eindigde blootelyk met de vergunning om eenige wapenen, tegen gereede betaling, en voldoening van een daarop liggend zwaar tolregt, uittevoeren.

Sedert dezen tyd werden de agenten der nieuwe Amerikaansche republieken geduld, doch niet in hun diplomatiek karakter erkend. D Mendez y Lopes en Revenga, eerstgemelde agent, en laatstgemelde zaakgelastigde der republiek Columbia, werden te Londen om schulden in de gevangenis gezet. Don Hurtado, Columbiaansch minister, en laatstelyk zaakgelastigde te Londen, werd in Mei 1828, op het eiland Jamaica, om eene schuld van *l*3000 sterl. in hechtenis genomen, ofschoon, op het stellen van borgtogt, wederom vry gelaten.

Op zoodanige wyze gedroeg zich het Britsche ministerie jegens de Spaansche Amerikanen. Zoodra het echter dezen vry-Staten gelukt was, de Spaansche troepen uit hun wederzydsch gebied te verdryven, en eenige vastheid aantenemen, veranderde het Britsche Kabinet deszelfs staatkunde en spoedde het zich, hunne agenten en ministers officieel te erkennen. Engeland had door deszelfs dubbelzinnige staatkunde datgene gewonnen, wat andere Gouvernementen, vooral het Fransche onder den maar al te zeer bekenden Graaf de Villele, verloren hadden.

Het Britsche Gouvernement werd als verlosser en beschermer van Spanje en Portugal hoog geprezen; zoo werd aan hetzelve ook met pralende lof de vryheid en onafhankelykheid van Spaansch Amerika toegeschreven. Indien wy echter hier daadzaken aanvoeren en de trekken van Lord Castlereagh, als Engelands eersten minister, naauwkeurig naarvorschen, zullen wy bevinden dat al die lof niet zoo geheel-en-al verdiend is.

De betrekking van Engeland tot Frankryk was, in de jaren 1808, 1809 en 1810, de zelfde als de betrekking van Carthago tot Rome. Napoleons Continentaalstelsel, met deszelfs talryke legioenen en reuzen-sterkte, bedreigde Engelands Handel en nyverheid, ja zelfs Engelands staatkundig bestaan, met eenen volslagenen ondergang. Engelands rykdom, in natuur-produkten en Handelsartikelen bestaande, was, zonder eene markt voor dezelven, van geene hoegenaamde waarde. De sluikhandel, zelfs in zynen geheelen omvang en in alle deszelfs veelvuldige verscheidenheid, was van geringe beteekenis in vergelyking met het vrye, werkdadige en regtstreeksche Handelsverkeer. Slechts Spanjes en Portugal's havens bleven van geheel Europa, nog voor Engeland open. Hadde Napoleon het schier-eiland veroverd, zoude Europa van allen regtstreekschen Handel met Engeland afgesloten zyn geweest. Engeland werd tot een wanhopig spel gedreven! alle denkbare opofferingen werden aangewend, niet slechts om Spanje en Portugal niet te laten varen, maar ook om deze landen door Engelands Handel en veiligheid te redden.

Wel is waar, na dien tyd behoefde men Napoleon niet meer te vreezen, maar eene vredebreuk in het jaar 1814 tusschen Groot-Brittanje en Spanje (waartoe dit laatste ryk meer dan eene aanleiding had gegeven) zoude voor den Handel der Noord-Amerikaansche staten zeer gunstig geworden zyn.

Het neutraliteits-stelsel, of liever het dubbelzinnig gedrag, hetwelk vóór het maar al te korte ministerie en den beklagenswaardigen dood des heeren Canning door het Britsche kabinet was gehouden, hebben millioenen piasters en het leven van meer dan 600,000 menschen in Amerika gekost, en de Spaansche Koloniën voor eene reeks van jaren in het verderf gestort. Maar, door die vernietiging, door de ellende en door den ondergang van anderen, heeft de Britsche Handel gewonnen.

Ieder wel onderrigt staatsman zal zich het werkdadig aandeel herinneren, hetwelk het Britsche ministerie aan de Fransche omwenteling nam; deszelfs gedrag gedurende de laatste gebeurtenissen te Napels, in Savojen, Piemont en Spanje, zoo als te Verona, in Tunis, Algiers en Tripoli, in Griekenland, in Brazilie, in Buenos-Ayres, en de tyd, zullen de staatkunde van den wyd-vermaarden hertog van Wellington, met opzigt tot Portugal, Rusland en Turkye, aan het daglicht brengen.

Dit stelsel van onzydigheid gedurende den burgerlyken kryg tusschen Spanje en deszelfs koloniën, heeft Engeland niet slechts rykdom en eenen wyd-uitgebreiden Handel, maar ook den roem verworven, de nieuw opgerigte republieken gered en beschermd te hebben.

Overigens is het billyk aantemerken, dat de Engelsche natie deze grondstellingen der ministers Pitt en Castlereagh ten hoogsten laakte, en een wezenlyk belang stelde in het begunstigen der Spaansch-Amerikaansche republieken onafhankelykheid. Dit deed ook de Oppositie-party in de beide Huizen van het Britsche parlement, en zal by iederen verlichten vriend eener verstandige en op goede grondslagen gevestigde vryheid en onafhankelykheid in levenslange herdenking blyven.—*Hand. Blad.*

Geschiedkundig Overzigt der Scheepvaart in de 11de, 12de en 13de eeuwen.

Aan iedere Europesche natie, die oorspronkelyk de meeste scheepvaart had, viel ook in vervolg van tyd de meeste handel ten deel. Dit bewyzen ons de Slavoniërs, Saksers, Friezen en Noormannen, die, in de eerste tyden, schier altyd op de wateren leefden, en van lieverlede eenen uitgebreiden handel verkregen. Alleen de Franken maakten hierop eene uitzondering.—Wel waren zy, van oorsprong aan, goede zeelieden, maar sedert zy Gallië veroverden, hield het varen op een hunner voornaamste bedryven te zyn, en verminderde dienvolgens ook hun aandeel in de wereldhandel. Karel de Groote kon met zyne vloot weinig uitrigten, en by zyne opvolgers treft men slechts een gering getal oorlogschepen aan. Als eene der voornaamste oorzaken hiervan, mag men de omstandigheid aannemen, dat de Franken na hunne bemeestering van Gallië, zich alleenlyk met den oorlog te lande en met het inwendig staatsbeheer hebben bezig gehouden; waarom dan ook Frankryk, later dan de overige Europesche Mogendheden, eenig gewigtig aandeel in den koophandel heeft verkregen. Door middel der scheepvaart behoudt men den *actieven-handel* en verzekert men zich tevens van den *oeconomische-handel*, en de vereeniging dezer beide bedryven doet den koophandel bloeijen en denzelven tot eene bron van welvaart verstrekken.

In dit tydvak waren reeds de stoutste zeevaart-ondernemingen aan de orde van den dag. Tot in de 12de eeuw stevenden schepen der West-Friesche stad Stavoren naar de uiterste grenzen der Oostzee. Onder Keizer Hendrik III. zeilden Oost-Friezen naar de Orkney-eilanden; zy kwamen naar Ysland, bezochten Groenland en geraakten tot onder de noordpool in de Yszee. Adam, koorprediker van Bremen, verhaalt ons in zyne *Historia Ecclesia*, pag. 217, van hunne avonturen veel wonderbaars, hetwelk echter vele kenteekenen van geloofwaardigheid draagt, en, buitendien, door latere ontdekkingen meestal is bevestigd geworden.

Ten einde de waarheid der door deze Friessche zeereizigers aangegevene onderstelling, te onderzoeken, dat, namelyk, " regtstreeks van den monden der Wezer tegen de noordpool opvarende, geen land, maar enkel Yszee te vinden ware," werd nu door eenige Friessche edelen eene ontdekkingreize ondernomen. Nadat zich daartoe by eede onderling te hebben verbonden, staken zy van de oevers van Friesland tusschen Denemarken en Engeland door, de Orkney-eilanden links van zich latende, en ter regterzyde Noorwegen voorby varende. Op deze wyze kwamen zy aan Ysland, en zetteden van daar koers naar de noordpool, waarby zy nog acht eilanden voorby zeilden, die allen door opgemelden Adam van Bremen zyn beschreven geworden. Ook bevestigt deze schrift, stogt die door R. Vitellius, in zyne vertaling van Guicciardini's Beschryving der Nederlanden, pag. 28, wordt bedoeld, wanneer hy aanteekent, dat de Hollanders (anno 1358 de eersten waren, die door de Sond stevenden om in de Yszee te varen.

Hunnen togt gestadig voortzettende, [illegible]

onze Friesche zeehelden zich door de stikke duisternissen der Yszee omgeven, en vervielen zy in dezen toestand op eenen dwarlstroom, die een aantal hunner schepen in den afgrond sleepte, en de overblyvende van elkander dreef. Met onophoudelyk roeijen ontkwamen deze laatstgemelden het gevaar, de duisternis week van hen, en zy bereikten eene meer gematigde luchtstreek. In het eind ontdekten zy land, hetwelk zy aandeden, en alwaar zy onderscheidene voorwerpen vonden, die, zoo wel als de aard der bewoners, blyken deden, dat zy of aan de oostelyke Tschucktische grenzen van Siberie, of op Kamschatka aan wal gekomen waren.

Deze moedige zeereizigers kwamen vervolgens behouden in het vaderland terug; zy verhaalden den aartsbisschop van Bremen hunne lotgevallen, en gaven de door hen medegebragte voorwerpen aan zyne Domkerk ten geschenke. Zonder kompas, zonder zeekaraten, zonder eenige kennis der tegenwoordige zeevaartkunde, volvoerden dus onze Friesche vaderen, met onbezweken moed eene onderneming, over welker uitvoerbaarheid de Engelschen, heden ten dage, nog slechts theoretische vraagpunten opwerpen, terwyl onze zeehelden, reeds sedert achthonderd jaren, den lang gezochten noordelyken doortogt van Europa naar Azia en Amerika gevonden hadden! Geschiedschryveren, even vlytig als waarheidlievend en onpartydig, hebben ook niet verzuimd deze hunne ontdekking aan de vergetelheid te onttrekken, en er werd niets minder dan de tegenwoordige algemeen oppervlakkige beoefening der wetenschappen en der vaderlandsche Geschiedenis in het byzonder, toe vereischt om dezelve te doen ter zyde stellen, terwyl onbekwaamheid en mindere kloekmoedigheid van latere zeevarende volken, of ook wel hunne byzondere handels-politiek eindelyk die ontdekking zelfs wel voor fabelachtig en onmogelyk doen verklaren.

In het jaar 1067 zeilden een aantal kruissers, bestaande uit Vriezen, Antwerpenaars, en Vlamingers, onder opperbeleide van zekeren Winkmar van Boulogne, met hunne vloot naar Palestina. Hunne schepen waren met zeer hooge en met het zuiverste goud versierde masten voorzien. Gedurende acht jaren tyds zwierven zy op zee, alvorens iets te hebben vernomen van den kruistogt, welken Godefridus van Bouillon had ondernomen, die toen met zyne heirbenden vóór de stad Tarsus was gelegerd. Zy zetteden hier 300 man aan wal om de bezetting dezer stad te versterken, waarop zy voornemens waren naar Jeruzalem ter bedevaart op te gaan, ten einde boete te doen voor de zeerooveryen, welke zy in deze streken hadden gepleegd. Toen de christenen vóór Laodicea, in Syria, gelegerd waren, verscheen, behalve 200 hoogmastige schepen van Genua en Pisa, eene vloot kruisvaarders van Friesland, Thiel, Antwerpen en Vlaanderen. Eenigen tyd daarna in 1107, kwamen er 40 buizen met 7000 pelgrims uit Antwerpen, Vlaanderen, Denemarken, en Engeland aan. In 1111 waren, benevens een Grieksch koopvaardyschip 3 schepen uit Antwerpen en Vlaanderen te Baruth aangeland, gevoerd door den schipper Wilhelm Starkolff en Bernhard, die beroemde zeilers waren. Tot zoodanig eenen togt besteedde men dikwerf *twee* jaren, dewyl men verpligt was meermalen land aantedoen ten einde versch water en leeftogt intenemen. De eerste dezer togten werd op Marseille en van daar op Palestina gerigt. Dat, destyds, de zeevaartkunde, als het ware, nog in hare kindsheid was, wordt onder anderen uit het scheeps-journaal, Matthäi Annal. Vet. Aeni. Tom. II. pag. 25, voldingend bewezen.

De hier boven genoemde Winkmar van Boulogne, die uit het huis van Bouillon herkomstig was, en *Magister piratorum* werd betyteld, ondernam, in 1097, van uit zee het beleg van Laodicea. Zyne vloot bestond uit schepen van Vriesland, Thiel, Antwerpen en Vlaanderen.— Deze vereenigden zich met ettelyke schepen van Provence, die, na volgens hunne meening eene reis rondom de wereld gedaan te hebben, derwaarts gekomen waren. Gezamenlyk veroverden zy de stad, doodden alle Turken en Saracenen, en eigenden zich zelven geheel den behaalden buit toe, hetwelk hen door de overige kruisvaarders uiterst kwalyk werd genomen. Van nu af aan zich aan lediggang en ongebondenheid overgevende, werden zy echter welhaast door de Turkopolen en andere Grieksche soldaten overvallen, waarby Winkmar gevangen genomen en in ketenen geklonken werd. Op voorspraak, evenwel, zoo van den hertog Godefridus van Bouillon als van andere vorsten, schonk hem de Grieksche Keizer zyne vryheid weder. Hy moest echter van de stad Laodicea afstand doen, en haar aan den graaf Raimond overgeven, die daarop den Keizer in het bezit derzelve herstelde. In 1108, by het opbreken van het beleg voor Sidon, keerden Vlamingers, Denen en Engelschen huiswaarts met schepen, die met scharlaken- en veelkleurige zeilen, en purperen vlaggen waren versierd.

De Nederlanders bezaten reeds toen aanzienlyke krygsvlooten. Ten jare 1166 beoorloogde hertog Godfried van Leuven den graaf Philippus van Vlaanderen en de graaf van Boulogne met eene vloot van zeven honderd zeilen den graaf Dirk van Holland; en in 1190 stevende de krygsheld Burkard van Avennes met eene aanzienlyke vloot uit Friesland, Braband en Vlaanderen naar Aiko, in het beloofde land. Verscheidene Nederlandsche schepen zeilden naar de Levant. In dit zelfde tydsbestek ondernamen ook de Scandinaviërs dergelyke zee-avonturen, onder welke de kostbare uitrusting van den Noorweegschen Koning Sigurds vooral zich onderscheide. Met eene vloot van 55 zeilen bezocht hy de Middellandsche zee, en, na vele heldenfeiten verrigt en de Spaansche en Italiaansche kusten verwoest te hebben, zette hy koers naar Palestina.

Keizer Hendrik V. gaf den Bremeren het getuigenis, dat zy met hunne schepen het beleg van Jerusalem hadden ondersteund, en beloonde hen daarvoor, in 1111, met aanzienlyke privilegien. Deze zelfde Bremers, in wier stad zich reeds een groot aantal kooplieden uit onderscheidene oorden had nedergezet, ondernamen ook sedert 1141, driemalen des jaar eenen scheepstogt naar Portugal. De, in 1145, tegen de Saracenen vastgestelde kruistogten, onder Keizer Koenraad III, werden grootendeels door, met de aangrenzende ridderschappen byéén gebragte Nederlandsche en Ryn-Stadsche kooplieden ondernomen. Zy verzamelden zich, in 1148, te Keulen, en stevenden, onder geleide van een smaldeel Bremer-schepen, van den mond der Weser naar Darthmouth in Engeland. Hier voegde zich eene menigte kruisvaarders tot hen, derwyze dat de vloot met nog 200 zoo Vlaamsche als Engelsche schepen werd vermeerderd. Het oogmerk van dezen togt bestond in 13,000 man troepen van koning Alphonsus I van Gallicië, overtevoeren, ten einde hen in de belegering tegen Lissabon te doen dienen, welke stad dan ook, door hen, na verloop van vier maanden, aan de magt der Mooren werd ontrukt, waardoor gelegenheid werd gegeven tot de stichting van het Koningryk Portugal.

Deze kruisvaarders vonden in Lissabon eenen grooten rykdom van zyden fabryken en eene aanzienlyke hoeveelheid van zeer kostbare zydenstoffen, welke zy onderling deelden, en waarna zy de stad aan den koning afstonden, die hen daarvoor gelyke regten en gelyke Handelsprivilegiën toestond, als aan zyne eigene onderdanen, werden vergund. Zy waren voornemens geweest tot naar Palestina hunnen togt voort te zetten, maar de ongelukkige uitslag van den door het leger van Keizer Koenraad III ondernomen kruistogt schrikte hen af en zy wendden den steven huiswaarts. In het jaar 1158 ondernamen de kooplieden te Lubeck, Hamburg en Bremen de Lyflandsche kusten te bezoeken en langs de duinen op te zeilen. Eene kronyk der Duitsche Orde, welks schryver in 1296 leefde, en zyne berigten uit den mond van den, Frederik I op diens Oosterschen kruistogt vergezeld hebbende, bisschop van Paderborn had verzameld, levert van het voorgevallene een beter verhaal van de Lyflandsche Kronyk, die door Grüber is uitgegeven. Eenige ryke kooplieden te Bremen die eenen grooten, wyd uitgestrekten handel dreven, hadden het besluit genomen, met hunne waren de verst afgelegene landen der onchristensche volkeren te bezoeken. Zy hadden een bekwamen en ervaren loods, die reeds onderscheidene malen de uiterste einden van den aardbol had bevaren, en deze voerde hen door de Oostzee langs de Duinkusten tot aan zekere wilde volkplanting naby de grenzen van Rusland. Nadat zy hier echter door storm beloopen, tegen de kust geslagen waren wilde dit volk, de *Keenen* genaamd, hen met eene groote magt te land en te water overvallen en uitplunderen, maar de Cristensche kooplieden weerden zich zoo dapper met schieten en houwen, en met steenen slingeren, dat de wilden met verlies moesten wyken. Nu werd er vrede gemaakt. De christenen kwamen by Dünamünde aan land en verruillden het grootste gedeelte hunner medegenomene waren met voordeel tegen de voortbrengselen van dit land. Vóór hun vertrek sloten zy, voor de Duitsche en overige Christensche kooplieden, eene voortdurende Handelsverbindtenis met deze wilde Lyflanders, zoo dat vervolgens deze zelfde Handel door eene groote menigte kooplieden werd voortgezet, die daarby aanzienlyke winsten behaalden.

In den beginne werd deze handel alleen aan het strand gedreven, doch later drongen de Duitschers tot op 6 mylen landwaarts in, en stichtten, met bewilliging der bewoners, wel geordende magazynen aan de oevers der Düna. Tevens veroorloofden de Wilden hen, een fort te bouwen, dat Uxkull werd genoemd, en hetwelk, by vervolg van tyd, de hoofdvesting der Christensche kooplieden werd. De monnik Meinhard, van het klooster Siegberg, die deze laatsten op hunne zeereis had vergezeld, gaf aan de Lyflanders eenig denkbeeld van de Christelyke Godsdienst, en werd hun eersten bisschop. By zyne afwezendheid, schreef hy aan Paus Innocentius II. te Rome, om hem de, trouwens reeds vroeger bekende, aardrykskundige byzonderheden nopens de omliggende landen mede te deelen, het volgende apocryphe berigt: "In deze oorden, waar groote landeryen zyn, "wonen wilde volkeren; in de eerste plaats, een land "dat zeer groot en magtig is, en Lithauen wordt ge- "noemd; daarnevens ligt een ander groot land, Semi- "gallië geheten, en insgelyks vol van Wilden; hierop "volgen die van de kust van Koerland, die zich over ee- "ne lengte van 50 mylen uitstrekt; daartegenover ligt "het eiland Oezel, welks inwoners gewoon waren den "Christensche kooplieden hunne goederen te ontroo- "ven. Eindelyk bestaat er nog een, in lengte en breed- "te wyd uitgestrekt land, Esthland genoemd, en ten "laatsten komt men aan Lyfland." Op eene andere plaats geeft hy te kennen, dat Oezel, Lyfland en Lithauen destyds aan Rusland onderworpen waren.

De voortgang der Christelyke Godsdienst onder deze volkeren, bragt eindelyk twist en oneenigheden te weeg, waaruit langdurige oorlogen zyn ontsproten. Dienvolgens moesten in 1199, op aanzoek van Paus Innocentius III, de Friezen, Saxers en Westfalingers onderscheidene byeenkomsten houden, ten einde, met behulp der kooplieden, eene vloot ter beoorloging der Esthlanders, by Lyfland, byeen te brengen. Onderweegs troffen zy by Schoonen, de Esthlandsche zeeroovers, met 16 schepen, uit Oezel, aan, die juist op dat tydstip groote verwoestingen hadden aangerigt. Aanvankelyk liet men hen ongemoeid, daar men wegens hun gedrag jegens de Lyflandsche christenen gunstige, edoch valsche berigten ontvangen had. Daar echter de vereenigde vloot by hare aankomst vóór Whisby hen juist met hunne prooi die haven zagen binnenloopen, en zy ook door de kooplieden wel ontvangen werd, aarzelde zy niet langer met de zeeschuimers een gevecht te openen, in hetwelk zy onder hen eene groote slagting te weeg bragt en een schip met volle lading veroverde, waardoor aan eene menigte christensche slaven hunne vryheid werd teruggegeven. Na vele andere overwinningen nog behaald te hebben, keerde de vloot, ten jare 1203, met een gedeelte des kruislegers naar Duitschland terug. Niet verre van de Rigasche haven stiet zy echter op nog drie schepen, die met eenige christenslaven van Rome terugkeerden; zoo gezamenlyk werden zy, by Oezel, door ettelyke roofschepen der Esthlandsche zeeschuimers en een twaalftal andere vaartuigen aangegrepen, welke zy echter op de vlugt jaagde, na hen twee kapers te hebben ontnomen. Gedurende deze oorlogzuchtige tyden, werd het eiland Gothland de verzamelplaats tusschen de Lyflandsche en Duitsche zeesteden. De goederen, welke men hun zond, bestonden meestal in messen, boedelinten, naainaalden en andere kleinigheden meer; voornamelyk zout en eene zekere soort van grof linnen, watmal genaamd. Even zoo lieten zich de Lubeckers en Bremers tot de Oostersche kruistogten gebruiken, en deden hunne schepen, by het beleg van Ptolomeus in 1188, de grootste diensten; zy bevorderden de stichting der Duitsche orde, en verkregen van hem het kies-regt;

Reeds vóór de ontdekking van Lyfland, en gedurende de 12de eeuw, had de grootste scheepvaart op Gothland en voornamelyk op Whisby plaats. Niet slechts voeren de Lubeckers, Bremers en Hamburgers daar henen, maar ook de Russen van Novogorod en de Friezen hadden derwaarts eene geregelde vaart. Whisby was de algemeene handelplaats tusschen de Noord-Oostelyke en Westelyke landen. Nadat Lyfland en de nabygelegene steden ontdekt waren, werd de weg daarhenen even zoo wel over Whisby genomen, als by de terugreis de schepen meestal Gothland aandeden. Zoo doende, werd geheel Noord-Oostelyk Europa en Azie met de waren van het Zuiden voorzien, en namen zoowel de voortbrengselen van dit gedeelte der aarde, als die der geheele Levant, denzelfden weg naar de Westelyke landen van Europa. Daarby had Whisby eene uitgebreide scheepvaart, en schonk Hertog Hendrik aan die plaats vele voorregten, onder byvoeging der clausule: "opdat zy ons en ons land meerder genegen worden, en onze haven van Lubeck vlytiger bezoeken." Het was een vredesverdrag door Hendrik, door den Koning Kanut-Erichson, en door den Hertog Bysger Bruse van Zweden, tusschen de Duitschers en de Gothen te Whisby gesloten, na eenen twist, die waarschynlyk deszelfs oorsprong daarin gehad had, dat de Lubeckers na hunne vestiging te Whisby, en de Bremers na hunne ontdekking van Lyfland, hunnen handel en hunne scheepvaart tot naar Novogorod, alwaar de Gothen reeds in het bezit des handels waren, uitstrekken en daarby Whisby tot stapelplaats maken wilden, hetgeen de Zweden en Gothen niet wilden toestaan, en waarom zy dan ook de Duitschers met zware tolregten belasteden. Hendrik bemiddelde de zaak, en schonk aan de Zweden en Gothen vryheid van tol te Lubeck, en andere voorregten; hy verzoende de Gothen en Duitschers onderling te Whisby, en verkreeg in Zweden en Gothland geheele vryheid van handel en van tolregten in Lubeck. In het volgende jaar, 1164, rigtte Bremen een Hanzee-verbond op, tot bevordering van den handel op Lyfland en Rusland. Whisby werd de verzamelplaats dezer wederzydsche betrekkingen.

Ten jare 1199 verkregen de Duitsche pelgrims op hunnen togt naar Lyfland een geleide van 23 schepen, onder welke zich ook Friessche vaartuigen bevonden.— Na het bouwen der stad Riga, werd de Semigallische zeehaven, zoo wel krachtens pausselyke bulle als ten gevolge van der kooplieden overeenkomst, gesloten, zoo dat alle schepen, die in de nieuw ontdekte Noord-Oostelyke landen handelen wilden, genoodzaakt waren in de haven van Riga binnen te loopen. De Lyflandsche scheepvaart verontrustte de gestadige rooveryen der Estlandsche inwoners van Oesel niet weinig; somwylen bragten zy eene groote zeemagt van groote en kleine schepen byéén, met welke zy de kusten bezetteden.— Ten einde de haven en vaart van Lyfland geheel en al te verderven, deden zy onderscheidene met steenen geladen schepen, als ook tot het zelfde einde, vele groote kisten zinken. De Duitsche koopvaardyschepen stoorden zich echter hieraan niet, maar overrompelden hen met behulp der inwoners van Riga, dreven hen op de vlugt en maakten de vaart weder veilig. Toen in 1214 negen Duitsche koopvaardyschepen het voornemen hadden om van Lyfland naar Gothland te stevenen, en, door storm beloopen, in de haven van Oesel gedreven werden, stelden de Esthlanders eene nieuwe poging in het werk om voor hen de haven onbruikbaar te maken, hetwelk hen dan ook nu, door middel van allerlei kunstwerktuigen gelukte, en wel voornamelyk door zeker vuur, hetwelk op het water brandende bleef en de Duitschers zeer beangstigde. Zy wisten echter op eene behendige wyze de branders te ontkomen, en voerden, door boegseren met ankers en sloepen, de vaartuigen over de droogten, midden door de vyandelyke schepen henen, in zee. Ook twee Lyflandsche schepen verbryzelden in 1238 met volle zeilen de groote ketting, met welke Koning Wladimar II., in zyne vete tegen Lubeck, de monden der Trave gesloten hield.—*Hand. Blad.*

☞ *Bij dit nummer behoort als vervolg eene Publicatie houdende invoering van het reglement op het burgerregt in de Nederlandsche West Indische Kolonien*